MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH GALEA DEBONO

Seduta tas-16 ta' Novembru, 2006

Appell Kriminali Numru. 254/2006

Il-Pulizija
(Spt. J. Agius)
Vs.
James Demanuele

Il-Qorti,

Rat l-akkuza kif mizjuda dedotta kontra l-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja talli :

1) nhar is-27 t'Awissu 2005, ghal habta ta' 13.45hrs fi Triq Le Sengle, gewwa Marsascala, volontarjament hassar jew ghamel hsara jew gharraq hwejjeg haddiehor, billi ghamel hsara volontarja fuq il-vettura Maruti 800 bin-numru tar-registrazzjoni HAS 198, liema hsara tiskorri l-hamsin Lira Maltin (Lm50), izda mhux il-hames mitt Lira Maltin (Lm500), ghad-dannu ta' Maria Elena Felice minn Marsascala, u kif ukoll hsara fuq il-bieb ta' barra tar-residenza ta' Carmelo

Felice u Josephine Felice, u dan bi ksur tal-Artiklu 325(b) u (c) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
2) fis-27 u fit-30 t'Awissu 2005 u fix-xhur ta' qabel dawn id-dati, fl-istess lok hedded bil-mewt lill-istess Elena Maria Felice bil-kliem 'ohrog ha noqtlok…u minn taht idejja tghaddi';
3) fl-istess jum, lok u cirkostanzi, u fit-30 t'Awissu 2005, volontarjament kiser il-bon ordni u l-paci pubblika b'ghajjat, storbju u glied, dagha u kliem oxxen, u dan bi ksur tal-Artiklu 338(bb) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
4) fl-istess jum, lok, hin u cirkostanzi, attakka jew ghamel rezistenza bi vjolenza jew b'hebb ta' xort'ohra li ma titqiesx bi vjolenza pubblika fuq persuni nkarigati skond il-ligi minn servizz pubbliku, filwaqt li kienu jagixxu ghall-esekuzzjoni tal-ligi jew ta' ordni moghti skond il-ligi minn awtorita' kompetenti, billi heddidhom bil-mewt, u dan bi ksur tal-Artiklu 95 u 96 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
5) fl-istess jum, lok, hin u cirkostanzi saq il-vettura KAH 615
(a) minghajr ma kienet koperta b'licenzja biex tintuza' fuq it-triq u
(b) ma kinitx koperta b'polza ta' assigurazzjoni);
6) fl-istess jum, lok, hin u cirkostanzi, ma obdiex l-ordni legittima tal-Pulizija, u dan bi ksur tal-Artiklu 338(e) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
7) sar recidiv b'sentenzi tal-Qorti tal-Appell tat-2 t'Ottubru 2000, u l-10 ta' Novembru 2004, liema sentenzi kienu kkonfermati mill-istess Qorti.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti tal-Gudikatura Kriminali tas-7 ta' Lulju, 2006, li biha, wara li rat l-artikoli 325(1)(b), 338(bb), 339(e), 95 u 96 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, u l-artikolu 15 tal-Kap. 65 tal-Ligijiet ta'Malta, sabet lill-appellant hati tal-ewwel, it-tieni, it-tielet, ir-raba' w il-hames akkuzi, l-ewwel parti tas-sitt akkuza w illiberatu mit-tieni parti taghha, s-seba' akkuza assorbita fir-raba' w il-hames akkuza, u mhux hati tal-ahhar akkuza w minnha lliberatu, w ikkundannatu ghal tmintax-il xahar (18) prigunerija li

minnhom jitnaqqas iz-zmien illi l-appellant ghamel f ‘arrest preventiv.
In oltre qeghdet lill-appellant taht garanzija ai termini tal-artikolu 383 tal-Kap. 9, b’obbligazzjoni li l-appellant ma jdejjaqx u ma jimmolestax lill-kwerelanti Elena Maria Felice u l-familja taghha ghal zmien sena.
Skwalifikat lill-appellant milli jottjeni l-licenzja tas-sewqan ghal zmien sentejn (2) mid-data ta’ din is-sentenza.

Rat ir-rikors tal-appellant minnu pprezentat fl-14 ta’ Lulju 2006 li bih talab lil din il-Qorti joghgobha tirriforma s-sentenza, billi tilliberah kull fejn sabitu mhux hati, tikkonfermaha fejn sabitu hati tal-kontravenzjonijiet ta’ theddid verbali, ksur tal-bon ordni, dwar l-akkuza li saq karozza meta ma kinitx koperta b’licenzja biex tintuza fit-triq, li ma obdiex ordni legittima tal-Pulizija, u tibdilha dwar l-akkuza tad-danneggjament volontarju billi teskludi l-aggravanti tal-valur, tibdilha dwar l-attakk u resistenza billi tirrevokaha, w tikkonfermaha dwar it-theddid verbali lejn il-Pulizija previst taht l-artikolu 95, u tirriformaha dwar il-piena, ghar-ragunijiet premessi.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat li l-aggravji tal-appellant, fil-qosor, huma s-segwenti w cioe’ :- A**. li ma kienx hemm prova tal-“*quantum”* tad-danni. Minkejja dan, l-Ewwel Qorti qalet li saru *“danni konsiderevoli*” u qalet li Maria Elena Pace kkonfermat l-istima, ghalkemm din ma ghamlithiex hi w ghalhekk ma setghetx tikkonfermaha hi. Lanqas gabet xi prova li hallset skond dik l-istima. L-Ewwel Qorti ma setghetx tikkonkludi jekk il-hsara qabzitx il-LM50 jew le. L-ahjar ipotesi hi li l-Prosekuzzjoni ppruvat dannu imma mhux il-valur u ghalhekk taqa’ fuq il-minimu. Dan japplika kemm ghall-hsara fil-car ta’ Maria Elena Pace w l-hsara li allegaw li sofrew il-genituri taghha.** B**. Dwar l-attakk u rezistenza, ma rrizulta bl-ebda mod li ntuzat xi forza fuq il-Pulizija. Il-fatt li wiehed ma jissottomettix ruhu ghall-arrest mhux ekwivalenti ghall-attakk u**

rezistenza, anki jekk jahrab. Ghalhekk hu kellu jinstab hati biss skond l-artikolu 95 tal-Kodiuci Kriminali.

Rat illi Dr. Tonna Lowell , ghall-Prosekuzzjoni, aderixxa ma dan l-ahhar aggravju fil-kors tat-trattazzjoni ;

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti

Semghet it-trattazzjoni ;

Rat l-ordni taghha biex il-kawza tigi rikjamata ghas-seduta tal-lum ghas-sentenza;

Ikkonsidrat;

Illi dwar l-Ewwel aggravju dan jirrigwarda l-prova li saret dwar id-danni u l-apprezzament tal-Ewwel Qorti dwar x' valur kellhom dawn id-danni.

It-tieni aggravju ukoll sa certu punt jirrigwarda l-apprezzament tal-provi li sar mill-Ewwel Qorti biex waslet ghall-konkluzzjoni taghha li kien jirrizulta r-reat ta' attakk u rezistenza kontemplat fl-artikolu 96 tal-Kodici Kriminali.

Issa hu principju ormaj stabilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti (kemm fil-kaz ta' appelli minn sentenzi tal-Qorti tal-Magistrati kif ukoll fil-kaz ta' appelli minn verdetti w sentenzi tal-Qorti Kriminali) li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi maghmul mill-Ewwel Qorti jekk tasal ghall-konkluzzjoni li dik il-Qorti setghet ragonevolment u legalment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha. Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-Ewwel Qorti, izda taghmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l-Ewwel Qorti kienetx ragjonevoli fil-konkluzzjoni taghha. Jekk izda din il-Qorti tasal ghall-konkluzzjoni li l-Ewwel Qorti fuq il-

provi li kellha quddiemha, ma setghetx ragjonevolment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha, allura din tkun raguni valida, jekk mhux addirittura mpellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni w konkluzzjoni (ara f'dan is-sens *"inter alia*" l-Appell Kriminali : "Il-Pulizija vs. Raymond Psaila et." **[12.5.94; "**Ir-Repubblika ta' Malta vs. George Azzopardi " **[14.2.1989];** "Il-Pulizija vs. Carmel sive Chalmer Pace" **[31.5.1991] ; "**Il-Pulizija vs. Anthony Zammit" **[31.5.1991] u ohrajn .)**

Illi dwar l-Ewwel aggravju l-abbli prosekutur Dr. Stephen Tonna Lowell ghamel riferenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti diversament preseduta mill-Prim' Imhallef V. DeGaetano fil-kawza "Il-Pulizija vs. Joseph Cutajar**" [23.9.2005], fejn gie deciz li meta Qorti, bl-applikazzjoni ta' l-esperjenza ta' kulljum tal-gudikant, tkun tista' taghmel il-valutazzjoni taghha ta' l-ammont tal-hsara fis-sens li tistabilixxi jekk ikunx inqabez jew le xi *benchmark* partikolari stabilit mill-ligi, (ez. Jekk hux aktar minn ghaxar liri, aktar minn hamsin lira jew akjtar minn hames mitt lira – artikolu 325 (1) tal-Kodici Kriminali) m' ghandux jitqabbad perit biex jaghmel stima tal-oggett jew oggetti in kwistjoni proprju ghax tali valutazzjoni ma tkunx *"tinhtieg hila jew sengha specjali"* [art. 650(1) ta' l-imsemmi Kodici]. Dan ukoll ghaliex l-ispejjez ta' tali perizja u d-dewmien li din necessarjament iggib ikunu inutili w ghalhekk ingustifikati. Ikkontenda ghalhekk li f' dan l-kaz l-Ewwel Qorti setghet tasal ghall-konkluzzjoni li l-valur tad-danni kien wiehed bejn il-LM50 u l-LM500.**

Illi l-abbli difensur kien a sua volta ghamel riferenza ghall-sentenza ohra tal-istess Qorti preseduta mill-istess gudikant moghtija fl-24 ta' Frar, 2003 fil-kawza "Il-Pulizija vs. Joseph Zahra", **fejn si trattava ta' stima prodotta minn persuna *"ex parte*", li, f' dak il-kaz, kienet xhud, u mhux minn perit nominat mill-Qorti. Dik il-Qorti kienet qalet li fin-nuqqas ta' qbil bejn il-partijiet u salv dak li jinghad fis-subartikolu (2) tal-artikolu 325, biex tigi determinata l-hsara ghall-finijiet**

tal-Artikolu 325(1) tal-Kodici Kriminali, (moqri mall-artikolu 335 ta' l-istess Kodici) din trid (i) jew tigi apprezzata direttament mill-gudikant, fis-sens li jekk il-gudikant ikun jifhem bizzejjed jista' jiddetermina huwa stess l-ammont tal-hsara billi jezamina l-oggett in kwistjoni jew (ii) il-parti leza tghid kemm effettivament hallset biex issir it-tiswija ta' jew fi l-oggett jew (iii) billi jitqabbad perit mill-Qorti biex jaghti l-fehma tieghu dwar l-ammont tal-hsara. F' dak il-kaz peress li ma kienx tqabbad ebda perit, il-Qorti tal-Appell kien sabet htija taht il-paragrafu (c) tal-artikolu 325 (1) minnflok taht il-paragrafu (b).

Issa fil-kaz in ezami rrizulta bla dubbju ta' xejn li l-*windscreen* tkisser ghax rawh imkisser PS Joseph Agius (fol. 20), WPS 156 Sonya Parascandolo (Fol. 35), PC 1576 Simon Grech (Fol. 51) apparti Maria Elena Felice (Fol. 30) u missierha Carmelo Felice (Fol.45). L-istess appellant jammetti li dan il-*windscreen* tkisser minnu meta waqa' w laqtu b' minkbu (ara stqarrija tieghu a fol. 26). Pero' li dan gara b' incident hu zmentit mhux biss minn Dorienne Felice li ratu jaghtu daqqa ta' ponn fuqu (fol. 49), imma ukoll mix-xhud indipendenti Stephen Said li xehed li ra lill-appellant jifqa' l-*windscreen* b' daqqiet ta' ponn (Fol. 110). Del resto f' dan l-appell, l-appellant mhux qed jikkontesta li hu kisser il-windscreen volontarjament. L-unika kontestazzjoni hi dwar il-valur tal-hsara fl-istess *windscreen.*

Issa din il-Qorti kif preseduta - w li ghandha esperjenza konsiderevoli in materja ta' hsarat f' vetturi - tara li anki jekk stess l-istima tal-prezz tal-*windscreen* wahdu fl-ammont ta' LM85 ma gietx konfermata bil-gurament minn min ghamilha, hija wahda ferm realistika w tirrifletti l-prezzijiet fis-suq ta' *part* simili. Inoltre lanqas trid tkun xi espert partikolari biex tifhem li r-rimpjazzament ta' *windscreen* imkisser li jinkludi mhux biss l-ispejjez tal-*part* imma wkoll tal-*mano d' opera*, ovvjament jeccedi il-*benchmark* minimu tal-hamsin lira Maltin (LM50), biex ir-reat ta' danni volontarji ikun jinkwadra ruhu taht il-paragrafu (b) tal-art. 325 (1). Ghalhekk l-Ewwel Qorti, li x'

aktarx ukoll ghandha esperjenza estensiva fuq l-istess materja, fic-cirkostanzi setghet facilment tistabilixxi hi stess il-valur tal-hsara ghar-rimpjazzament ta’ *windscreen* bhala li jeccedi l-valur ta’ LM50 u dan minghajr l-ghajnuna ta’ xi perizja teknika w anki fl-assenza tal-prova tal-hlas tal-hsara .

Ghalhekk din il-Qorti ma tara li hemm ebda raguni biex tiddisturba l-apprezzament li ghamlet l-Ewwel Qorti fir-rigward. Konsegwentement dan l-aggravju qed jigi respint.

Illi dwar it-tieni aggravju, apparti l-fatt li Dr.Tonna Lowell, ghall-Prosekuzzjoni, lealment ikkonceda li hu jaqbel li r-reat ipotizzat taht l-artikolu 96 ta’ attakk u rezistenza ma jirrizultax pruvat imma jirrizulta biss r-reat ta’ ingurji w theddid fil-konfront tal-ufficjali tal-Pulizija li kienu marru biex jarrestaw lill-appellant f’ daru, mill-ezami tal-provi fil-process jirrizulta li mix-xhieda ta’ PC 843 Pierre Miceli (Fol. 155), PS 1330 Alexander Schembri (Fol. 157) u PS 100 Terence Azzopardi (fol. 197) li kull ma gara f’ dak l-incident kienet aggressjoni verbali konsistenti f’ theddid u ingurji da parti tal-appellant imma fl-ebda hin ma kien hemm xi aggressjoni, rezistenza fizika jew addirittura attakk fuq il-membri tal-Korp.

Umbaghad il-fatt li l-appellant “*gave his captors the slip”* billi qalilhom li ser imur igib is-sgarretti w minnflok telaq jigri w harab ghal gol-eghlieqi, dan lanqas ma jammonta ghar-reat kontemplat fl-art. 96 tal-Kodici Kriminali.

Kif jghid il Prof. Sir. A. J. Mamo LL.D. Q.C. – (Notes on Criminal Law **(1955 edit.) Vol. II. p. 55) :-**

“If, therefore a man makes opposition to a warrant of Seizure merely by refusing to open the door of his house, he does not commit this crime….The same may be said where a person avoids the execution of a warrant of Arrest by running away at the arrival of the police, or by freeing himself from their hands, without however, using any violence whatsoever. The Law respects the natural

instincts of every man and does not pretend that he should renounce a way which appears open to him to maintain his liberty.”

Ghalhekk dan ir-reat ma jirrizultax u jirrizulta biss ir-reat kontemplat fit-tieni parti tar-raba’ imputazzjoni w cioe’ dak li jaqa’ taht l-artikolu 95 tal-Kodici Kriminali.

Ghalhekk dan l-aggravju jidher gustifikat u qed jigi milqugh.

Illi ghar-rigward tal-piena erogata mill-Ewwel Qorti, ta’ tmintax il-xahar prigunerija, din ovvjament trid bil-fors tigi ridimensjonata in vista tal-akkoljiment tal-aggravju imsemmi fil-paragrafu precedenti. F’ dan il-kuntest ta’ piena din il-Qorti, pero’ ma tistax ma tirrimarkax li bil-fedina penali li ghandu l-appellant kif ukoll minhabba n-natura tal-istess reati, hu ghandu jinghata l-piena massima ghar-reati l-ohra li taghhom instab hati. (ara f’ das-sens is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali (Kolleggjali) “Ir-Repubblika ta’ Malta vs. Keith Galea” **[19.10.2006]).**

L-appellant gja instab hati mill-Qrati hmistax il-darba, fosthom ta’ tentattiv ta’ serq, ta’ reat kontinwat ta’ serqiet aggravati, diversi drabi gie misjub hati ta’ ksur tal-buon ordni, dagha u hsarat volontarji fuq karozzi w offizi fuq il-persuna w ta’ attakk u rezistenza fuq membri tal-korp tal-Pulizija. Gie misjub hati tar-reat kontinwat ta’ truffa w frodi, sewqan taht l-influwenza ta’ xorb, nuqqas ta’ obbidjenza tal-ordinijiet tal-Pulizija. Instab hatu wkoll ta’ stupru fuq tfajla ta’ hmistax il-sena w korruzzjoni tal-istess.

Pero’ dak li jkompli jipprejokkupa lil din il-Qorti hu li din hija t-tielet darba li l-appellant qed jigi misjub hati ta’ reati serji fil-konfont ta’ Elena Maria Felice. Di fatti, fil-1998 kien instab hati li kkagunalha offiza ta’ natura hafifa, imma fil-2004, addirittura nstab hati ukoll li kkagunalha offiza ta’ natura gravi bi strument li jaqta’ u jniggez u li dahlet f’ wahda mill-kavitajiet tal-gisem kif ukoll li ikkaguna offizi hfief fuq certa

Josephine Felice. Apparti liberazzjonijiet kondizzjonati w sentenzi ta' habs sospizi, hu gja gie inkarcerat darbtejn. Minn dan kollu pero' l-appellant jidher li ma tghallem xejn.

Jigi osservat li ghad-delitt kontemplat taht l-ewwel imputazzjoni, cioe' dak ta' hsarat volontarji li jeccedu l-hamsin lira Maltin (LM50), il-piena minima hi wahda ta' hames xhur prigunerija w dik massima hija ta' sena prigunerija. Il-piena ghal delitt ta' sewqan bla licenzja w cioe' r-reat kopert bl-ewwel parti tal-hames imputazzjoni hi dik minima ta' multa ta' ghaxar liri u dik massima tal-prigunerija ta' mhux aktar minn tlitt xhur. Il-piena ghar-reat kontemplat fit-tieni parti tar-raba' imputazzjoni li jaqa' taht l-artikolu 95 hija dik stabilita ghar-reati kontravvenzjonali tal-ingurja u/jew ghat-theddida li fil-minimu taghha tista' tkun ammenda u fil-massimu taghha tista' tilhaq xaharejn detenzjoni, skond l-art. 95 (2) (3) u 12 tal-Kap.9. Ir-reati l-ohra li taghhom l-appellant instab hati huma ta' natura kontravvenzjonali b' massimu ta' xaharejn detenzjoni l-wahda. S' intendi, bl-applikazzzjoni tar-regoli tal-konkors skond l-artikolu 17(b) u (d) tal-Kodici Kriminali, tista' tinghata biss il-piena massima ghall-aktar delitt gravi, cioe' dak ta' danni volontarji w mhux aktar minn-nofs il-piena massima tad-delitt l-iehor ta' sewqan bla licenzja tas-sewqan. Ma tinghatax piena ghar-reati kontravvenzjonali skond l-artikolu 17 (d).

Fid-dawl tal-dak li ntqal fuq din il-Qorti ghalhekk qed tilqa' l-appell limitatament u tirriforma s-sentenza appellata billi :-

(1) tikkonfermaha fejn sabet lill-appellant hati ta' l-ewwel, it-tieni, t-tielet, it-tieni parti tar-raba' imputazzjoni li tirrigwarda t-theddid bil-mewt ta' ufficjali inkarigati minn servizz pubbliku bi ksur tal-artikolu 95 tal-Kap.9, tal-ewwel parti tal-hames imputazzjoni w tas-sitt imputazzjoni b' dana li din hija assorbita f' akkuzi ohra, fejn illiberat lil-appellant mit-tieni parti tal-hames imputazzjoni ta' sewqan bla ma

kien kopert b' polza kontra r-riskji ta' terzi, fejn illiberat lill-appellant mill-addebitu tar-recidiva (kontenut fis-seba' imputazzjoni) w fejn qeghdet lill-appellant taht garanzija ai termini tal-Artikolu 383 tal-Kap.9, b' obbligazzjoni li l-appellant ma jdejjaqx u ma jimmolestax lill-kwerelanti Elena Maria Felice u lil familja taghha ghal zmien sena kif ukoll fejn skwalifikat lill-appellant milli jottjeni l-licenzja tas-sewqan ghal zmien sentejn.

(2) Tirrevokaha fejn sabet lill-appellant hati tal-ewwel parti tar-raba' imputazzjoni ta' attakk u rezistenza taht l-artikolu 96 tal-Kap.12 u minnha tilliberah.

(3) Tirrevokaha fejn ikkundannat lill-appellant ghall-piena komplessiva ta' tmintax il-xahar prigunerija w minnflok tikkundannah ghall-piena komplessiva ta' sena, xahar u hmistax il-jum prigunerija li minnhom ikun irid jitnaqqas kull zmien li hu ghamel taht arrest preventiv BISS in konnessjoni ma dan il-kaz.

(4) Tordna li l-periodu tal-garanzija imposta mill-Ewwel Qorti jibda' jiddekorri mil-lum u li l-periodu ta' sentejn tal-iskwalifika mill-licenzji kollha tas-sewqan jibda jghaddi minn nofs il-lejl tal-lum.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------